

у тому, що перейти до вивчення наступного етапу можна лише при засвоєнні попереднього) передбачає конкретне визначення засобів взаємодії учасників педагогічного процесу на кожному етапі.

Учені переконують, що орієнтація навчальних цілей, а разом з ними і всього ходу навчання на гарантоване досягнення результатів є провідною рисою педагогічної технології. Крім того, педагогічна технологія має передбачати формулювання цілей через результати навчання, які виражаються в діях студента, постійно перевіряються для корекції як методики, так і власне результатів. Мова про те, що для формулювання навчальних завдань слід використовувати слова, що позначають конкретні дії (перерахувати; описати; назвати тощо). А тому наступною суттєвою ознакою педагогічної технології виділяємо конкретність навчальних цілей.

Природно, педагогічна технологія має бути створена на ідеях відтворюваності: кожен викладач повинен мати можливість її ефективно застосувати. Зважаючи на це, істотною ознакою педагогічної технології є конкретно виписані чіткі процедурні характеристики, застосування яких гарантує досягнення результатів. Отже, на науковій основі спочатку треба розробити проект такої організації навчального процесу, що передбачає чітке виконання певних навчальних дій в умовах оперативного зворотного зв'язку. А якщо розроблено такий проект, то педагогічну технологію можна тиражувати, переносити в інші умови, відтворювати тощо.

Отже, дефініцію досліджуваного поняття уточнюємо у такий спосіб: педагогічна технологія – це цілеспрямована організація педагогічного процесу, яка відображає науково обгрунтований проект логічно структурованої системи педагогічної взаємодії для гарантованого досягнення запланованих результатів навчання, виховання та розвитку особистості.

Перспективи подальшого наукового пошуку пов'язуємо з вивченням структурних компонентів педагогічного процесу підготовки фахівців в аграрному вищому навчальному закладі.

УДК 371.035.3.036.745/749

МАЙБОРОДА І. Е.
Мукачівський державний університет

ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВЕ МИСТЕЦТВО ТА ДИЗАЙН НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ

На сучасному етапі розвитку суспільства освіта виступає важливим фактором відродження нації. виховання у підростаючого покоління національної свідомості, гармонійно розвиненої особистості – майбутнього носія кращих надбань національної та світової культури, здатного до саморозвитку та самовдосконалення.

Одним з напрямів такої діяльності є виховання засобами дизайнерської освіти. Проблема повноцінного використання дизайну у вихованні школярів не є новою.

Зарубіжний досвід останніх десятиліть ХХ ст.. вказує на особливу увагу до самого виду мистецтва, а окремих країнах (Японії, Великобританії) ця проблема поставлена у ранг державної політики [1].

Сьогодні дизайн пронизує фактично всі сфери життя розвинутих країн. Він став неодмінним компонентом масової та елітної культури, його вважають творчістю майбутнього. І не випадково в систему освіти цих країн останнім часом активно вводиться проблема проектної культури.

У процесі розбудови держави нагальною стає проблема розвитку дизайнерської культури та врахування цієї реалії у вітчизняній системі освіти.

Дизайн – це художньо-проектувальна діяльність, у якій поєднуються три види творчості: наукова, художня, технічна. Якщо дизайн поєднується з технічною творчістю, технічною естетикою, то це технологічний дизайн (промисловий, індустріальний). У поєднанні з художньою творчістю дизайн набуває мистецького спрямування, стає мистецьким дизайном (ландшафтний, графічний дизайн, дизайн середовища й дизайн костюма).

Дизайнерська творчість – це і наука, і мистецтво, і технічна творчість, і філософія, і духовна практика, які разом спрямовані на вивчення і утвердження гармонії в цілому і й конкретних гармонійних системах.

У поточний період розвитку українського шкільництва наукове обґрунтування добору і реалізації змісту трудового навчання у початковій і основній школі зумовлене вимогами Державного стандарту початкової загальної освіти, з одного боку, і вимогами Державного стандарту базової освіти, з другого боку. Так, метою освітньої галузі «Технології» в початковій школі є формування і розвиток в учнів технологічної компетентності для реалізації їх творчого потенціалу і соціалізації у суспільстві. Доступними для учнів початкових класів технологіями у стандарті визначено такі, що відповідають таким змістовим лініям і їх тематичному наповненню: «Ручні техніки обробки матеріалів» (аплікація, художній розпис, мозаїка, витинанка, ліплення, пап'є-маше, оригамі); «Технічна творчість» (конструювання з використанням ігрових наборів і конструкторів та їх електронних версій, моделювання предметів навколишнього середовища з різних матеріалів); «Декоративно-ужиткове мистецтво» (традиційні художні ремесла в Україні, виготовлення атрибутів народних свят, виготовлення народної іграшки (ляльки)). Тобто змістове наповнення трудового навчання у початковій школі зводиться до технологій декоративного і прикладного мистецтв [2].

Студенти педагогічних вузів, майбутні вчителі трудового навчання повинні усвідомлювати величезне значення вивчення декоративно-ужиткового мистецтва та основ дизайну на уроках праці, роль яких полягає в розвитку художньої спостережливості, зорової пам'яті, виховання широкої художньо-естетичної культури і художнього смаку, спостереження оточуючої дійсності і творчого її перетворення, творчої ініціативи. Разом з тим, художня творчість є не лише унікальним засобом передачі виразності і краси, але й наділена багатогранним духовним змістом естетичного пізнання, осмислення, творення прекрасного і піднесеного в житті та мистецтві. Цей зміст несе в собі значний потенціал естетико-виховного впливу[3].

Трудове навчання, в основі якого лежать практичні заняття з обробки найпоширеніших матеріалів: металу, деревини, тканин та паперу й картону, за своєю культурологічною насиченістю має величезні потенційні можливості культурного і мистецького розвитку школярів. Світ декоративних образів, яскравих кольорів, простих і доступних творів декоративно-прикладного мистецтва захоплює дітей, викликає насолоду, одухотворяє їх, підносить до стану натхнення, створюючи тим самим психологічний комфорт. Подальше глибоке спілкування зі світом прекрасного активізує емоції, викликає до життя творчу уяву, стимулює фантазію, пробуджує духовне відчуття, формує елементи образного мислення. Нагромаджений емоційний досвід пробуджує в дитині художника з широкою гамою відчуттів, веде до удосконалення інтелекту. Художня праця включає учня в творчу діяльність, яка стимулює формування стійкого інтересу до праці, формує естетичне розуміння навколишнього середовища, надає можливість набуття спеціальних художніх вмінь та навичок, розвиває власні особистісні якості.

Через творчу працю, яка дає максимальну можливість розкрити всі сторони людської особистості, йдуть найактивніші процеси творчої матеріалізації духу, самовиявлення і самоствердження людини. Трудові процеси, які лежать в основі майстерності, викликають до дії уяву, фантазію, без яких не існує емоційної культури людини, формують цінні риси характеру: почуття власної гідності, цілеспрямованість, наполегливість у подоланні труднощів, вміння створювати чудові вироби.

Л.С.Виготський писав, що існує дуже поширена думка, що творчість є справою обраних, і що тільки той, хто обдарований особливим талантом, повинен його розвивати в собі і може вважатися здатним до творчості. Це положення не є правильним... Якщо розуміти творчість у її істинному психологічному розумінні, як творення нового, легко прийти до висновку, що творчість є справою кожного більшою чи меншою мірою, вона ж є оптимальним і постійним супутником дитячого розвитку. Основний закон дитячої творчості полягає в тому, що її діяльність слід бачити не в результаті, не в продукті творчості, але у самому процесі. Важливо не те, що створюють, важливо те, що вони діють, творять, вправляються в творчій уяві і її втіленням. Організація занять декоративно-ужитковим мистецтвом та ознайомлення з основами дизайну на уроках трудового навчання багато в чому вирішує дану проблему, адже вправлятися в декоруванні предметів на доступному рівні, може кожен учень. Оскільки діти почувають себе більш розкуто, легше переживають невдачі, і в кінцевому результаті це позитивно впливає на їх творчий розвиток. Продуманий синтез красивого й корисного в практичній діяльності школярів позитивно впливав на їх мотиваційну сферу, підвищує зацікавленість практичними роботами, збуджує інтерес до народної культури

Таким чином, можливості трудового навчання у прилученні школярів до надбань національної культури є багатими і своєрідними, бо воно є тим рідкісним предметом, який перекидає місток між матеріальною і духовною культурою суспільства. Заняття різноманітними видами декоративно-ужиткового мистецтва є органічною формою, поєднанням пізнавальної і продуктивної мистецької діяльності дітей.

Література

1. Устинов А. Дизайн в Японской школе // [текст] / А.Устинов // Техническая эстетика. – 1988. -№ 6. – С.11.
2. Тименко В. Формування професійної готовності майбутніх учителів початкової школи до трудового навчання : технічної і художньої праці.// [текст] / В.Тименко // Трудова підготовка у закладах освіти. – 2011 №2. С.44..
3. Тягур В.М. Дизайн як проектна складова підготовки майбутніх вчителів початкових класів з трудового навчання // [текст] / В. М. Тягур // Науковий вісник ужгородського університету : серія: педагогіка. соціальна робота / [Редкол.: Козубовська І.В. (гол. ред.) та ін.]. – Ужгород: видавництво УЖНУ «Говерла», 2011. – вип. 20. – с. 155–157. – бібліогр.: с. 157 (6 назв).

УДК 371.13.3

МАРКО М.М.

Гуманітарно-педагогічний коледж МДУ,
аспірант ДДПУ ім. Івана Франка

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНО- ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Професійна діяльність майбутнього вчителя початкової школи буде успішною, коли він ще під час навчання у ВНЗ набуде досвіду інноваційної практичної діяльності, зокрема, готовності до використання навчально-ігрових технологій. Професійна підготовка розглядається в сучасних дослідженнях як: «система професійного навчання, спрямована на накопичення навичок, необхідних для виконання певної роботи, групи робіт» [1]; «процес оволодіння знаннями, уміннями і навичками, що дозволяють виконувати роботу в певній галузі діяльності» [2].

Нами розроблена методика, мета якої полягає в послідовній системній підготовці студентів до ефективного застосування навчально-ігрових технологій, поетапному розвитку їхньої ігрової компетентності. Згідно проведеного дослідження, системна підготовка майбутніх учителів початкових класів до використання навчально-ігрових технологій та організації ігрової діяльності молодших школярів повинна містити пропедевтичний, основний і заключний етапи. На кожному з цих етапів виділена певна цільова домінанта, яка визначала специфіку завдань, що пропонувалися студентам задля формування у них високого рівня ігрової компетентності. Розглянемо мету і зміст цих етапів підготовки.

I етап – пропедевтичний (II курс, початок вивчення дисципліни «Методика навчання математики в початкових класах») – зорієнтований, головним чином, на розвиток мотиваційно-цільового, частково когнітивного і операційно-діяльнісного компонентів ігрової компетентності. Мета: розвиток мотивації, позитивного ставлення студентів до навчально-ігрових технологій, засвоєння початкових відомостей про гру, ігрову діяльність, специфіку її перебігу у початковій школі, види дидактичних ігор, навчально-ігрових технологій та ін. Зміст підготовки:

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>